

Briselē, 7.2.2019.
COM(2019) 59 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Programmas “*Fiscalis 2020*” starpposma izvērtēšana

{SWD(2019) 15 final}

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Ar [Regulu \(ES\) Nr. 1286/2013](#)¹ tika izveidota programma “*Fiscalis 2020*” kā daudzgadu rīcības programma, lai uzlabotu nodokļu sistēmu darbību Eiropas Savienībā. Saskaņā ar 17. panta 1. un 2. punktu tika uzdots veikt ārēju pētījumu, lai atbalstītu programmas starpposma izvērtēšanu. Tā rezultāti ir iekļauti pievienotajā dienestu darba dokumentā un ir šī ziņojuma pamats.

Starpposma izvērtēšanas mērķis bija novērtēt programmas “*Fiscalis 2020*” darbību no tās uzsākšanas 2014. gada 1. janvārī līdz tās īstenošanas pusceļa sasniegšanai 2017. gada 31. decembrī. Izvērtēšanā ir ņemtas vērā visas programmas finansētās darbības un ieinteresētās personas.

Šā ziņojuma nolūks ir attēlot programmas mērķu sasniegšanas progresu, resursu izmantojuma lietderību un programmas pievienoto vērtību ES līmenī. Minētajā ziņojumā papildus pievēršas vienkāršošanai un programmas mērķu būtiskumam turpmāk, kā arī programmas ieguldījuma Savienības prioritāšu labā, īstenojot gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

2. BŪTISKUMS

Programma “*Fiscalis 2020*” ir veidota, pamatojoties uz šīs programmas iepriekšējām versijām, kas tika ieviesta pirms vairāk nekā 25 gadiem. Pašreizējo problēmu kontekstā tā ļauj saskaņoti īstenot ES tiesību aktus nodokļu jomā, nodrošinot informācijas apmaiņu, atbalstot administratīvo sadarbību un uzlabojot nodokļu iestāžu administratīvās spējas. Programmā pašlaik piedalās 34 valstis: 28 ES dalībvalstis un sešas kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis².

Programma ir pastāvējusi pārāk ilgi, lai vairums ieinteresēto personu varētu jēgpilni izvērtēt situāciju, pirms tās uzsākšanas. Kopējās IT sistēmas, t. i., Eiropas informācijas sistēmas, kas izmanto aptuveni 75 % no programmā pieejamajiem līdzekļiem, ir ilgi bijušas neatņemama valstu un ES nodokļu sistēmu daļa. **Valstu nodokļu iestādes** vienprātīgi uzskata, ka programma “*Fiscalis 2020*” ir nepieciešama, būtiska un atbilstoša faktiskajām vajadzībām un bažām. Programmas darbības tiek vērtētas atzinīgi, un tās kopumā atbilst iestāžu vajadzībām. Jo īpaši tīklu veidošana un ideju apmaiņa tiek augsti vērtētas un uzskatītas par visu programmas darbību galvenajiem aspektiem. Nepieciešamība pēc lielākās daļas Eiropas informāciju sistēmu un to būtiskums ir acīmredzami; daudzos gadījumos tās nozīmē iespēju nodrošināt nepieciešamo informācijas apmaiņu atbilstīgi ES tiesību aktiem. Ieinteresētās personas arī augsti vērtē tādu atbalsta pasākumus kā IT apmācības.

Lai nodrošinātu pamata vajadzību sistēmām veikt informācijas apmaiņu, tādas sistēmas kā vienas pieturas miniagentūra atrisina vajadzību pēc efektīvas informācijas apmaiņas pienācīgai vienotā tirgus darbībai. Šādi tiek risināta arī vajadzība radīt sistēmas, kas samazina iestādēm nepieciešamo resursu apjomu un administratīvo slogu nodokļu maksātājiem. Piemēram, ieinteresētās personas norāda, ka vienas pieturas miniagentūra tika izstrādāta tieši tam, lai būtu iespējams īstenot jaunus ar PVN saistītos tiesību aktus un neradītu papildu administratīvo slogu. Šīs sistēmas izstrādes izmaksas vienai dalībvalstij sasniedza vidēji

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1286/2013, ar ko izveido rīcības programmu nodokļu sistēmu darbības uzlabošanai Eiropas Savienībā laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam (“*Fiscalis 2020*”) un atceļ Lēmumu Nr. 1482/2007/EK

² Albānija, Bosnija un Hercegovina, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Melnkalne, Serbija un Turcija.

2,5 miljonus EUR. Par ieguvumu jāuzskata tas, ka šī sistēma katru gadu ieņēmumos no PVN nodrošina vairāk nekā 3 miljardus EUR, un šī summa katru gadu palielinās par aptuveni 15 %. Vairums ES valstu no vienas pieturas miniaģentūras gūst neto ienākumus.

Ja nebūtu šādas “*Fiscalis*” darbības, kas radījusi nozīmīgus informācijas apmaiņas kanālus, noteikti būtu jāatrod esošajām vajadzībām un problēmām atbilstīgi risinājumi. Turklāt nav skaidrs, vai šādas sistēmas būtu faktiski ieviešamas bez vienotas saskaņošanas sistēmas vai programmai “*Fiscalis*” līdzīga finansējuma avota.

Valstu nodokļu iestādes ir “*Fiscalis*” programmas galvenās labuma guvējas, taču daudzi **ekonomikas dalībnieki** ir iesaistīti arī kā atsevišķu Eiropas informācijas sistēmu un apmācību moduļu lietotāji un dažreiz arī kā dalībnieki īpašās kopīgās darbībās. Gan ekonomikas dalībniekiem, gan nodokļu iestādēm ir svarīgi, lai procedūras būtu vienkāršotas un ES tiesību akti tiktu piemēroti vienādi un paredzami. Šo bažu risināšanai programmā ir paredzēti daudzi pasākumi. Kopumā programma “*Fiscalis*” ir būtiska ekonomikas dalībniekiem tādēļ, ka tās prioritātes un pasākumi atbilst uzņēmumu pamatvajadzībām un risina to īpašās problēmas.

Plašākā sabiedrībā maz kas liecina par tiešu informētību par šo programmu vai tās ietekmi. Tomēr programma netieši risina problēmas, kas ir ļoti būtiskas Eiropas iedzīvotājiem un aktuālas vietās, kur ES darbību uzskata par nepieciešamu. Jo īpaši programma uzlabo Eiropas iedzīvotāju dzīvi, atbalstot pareizu un efektīvu nodokļu jomas tiesību aktu izpratni un izpildi iesaistītajās valstīs. Nesenās atklāsmes pēc “Panamas dokumentu” nopludināšanas ir ietekmējušas iedzīvotāju uztveri par nodokļu jautājumiem un piešķirušas šim tematam lielu nozīmi darba kārtībā. Eiropas iedzīvotājiem un kopienām kļūst aizvien svarīgāki tādi temati kā cīņa pret krāpšanu nodokļu jomā, pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un pret nodokļu agresīvu plānošanu un nodokļu jomas tiesību aktu taisnīgas un vienādas piemērošanas nodrošināšana.

3. EFEKTIVITĀTE

“*Fiscalis 2020*” konkrētie mērķi cita starpā ir atbalstīt cīņu pret krāpšanu nodokļu jomā, pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un pret nodokļu agresīvu plānošanu un atbalstīt ES tiesību aktu īstenošanu nodokļu jomā. Tas tiek paveikts, nodrošinot informācijas apmaiņu, atbalstot administratīvo sadarbību un uzlabojot iesaistīto valstu administratīvās spējas, lai palīdzētu samazināt administratīvo slogu nodokļu iestādēm un atbilstības nodrošināšanas izmaksas, kas rodas nodokļa maksātājiem.

Eiropas informācijas sistēmām ir transversāla loma. Pašlaik darbojas 25 kopējās IT sistēmas, risinot pārrobežu problēmas tiešo nodokļu un netiešo nodokļu jomā un atbalstot arhitektūru un lietojumprogrammas. Tā kā informācijas apmaiņa ir līdzeklis, lai īstenotu citus mērķus, kas galvenokārt saistīti ar cīņu pret krāpšanu nodokļu jomā, pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un pret nodokļu agresīvu plānošanu un ar atbalstu ES tiesību aktu īstenošanai nodokļu jomā, Eiropas informācijas sistēmu ieguldījums visu šo mērķu īstenošanā ir bijis ievērojams. Daudzas no šīm sistēmām ir pieejamas arī ekonomikas dalībniekiem, lai padarītu tiem informācijas iesniegšanu un iegūšanu vienkāršāku un tādējādi atvieglotu ziņošanas pienākumu slogu.

Saistībā ar **atbalstu cīņai pret krāpšanu nodokļu jomā, pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un pret nodokļu agresīvu plānošanu**, pieejamie pierādījumi liecina, ka esošie informācijas apmaiņas rīki un sadarbības forumi var ļoti palīdzēt šī mērķa īstenošanā. Pierādījumi liecina ne vien par kopējo IT sistēmu lietojuma pieaugumu kopumā, bet arī atklāj pārliecinošus gadījumus, kas paskaidro, kā šīs sistēmas vienkāršo nodokļu iestāžu darbu

ikdienā. Visievērojamākais ieguldījums ir sniegts cīņā pret krāpšanu nodokļu jomā/pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas PVN un akcīzes nodokļu jomā (tādas Eiropas informācijas sistēmas kā vienas pieturas miniagentūra, PVN atmaksa, akcīzes preču aprites un kontroles sistēma, e-veidlapas vai PVN informācijas apmaiņas sistēma). Ne tik lielu ieguldījumu sniedza mazāks IT sistēmu skaits, kas attiecas uz tiešajiem nodokļiem (piemēram, nodokļu identifikācijas numurs portālā “Europa” vai datu izplatīšanas sistēma); to darbības joma ir šaurāka, informētība un dalība ir proporcionāli mazākas un izmantošanas līmenis arī ir attiecīgi zemāks.

Saistībā ar **Savienības tiesību aktu nodokļu jomā īstenošanu**, nodrošinot informācijas apmaiņu, programmai ir bijusi būtiska loma, palīdzot dalībvalstīm sazināties citai ar citu drošā un efektīvā veidā savstarpēju interešu jomā un tādējādi uzlabojot sadarbību starp šīm dalībvalstīm. Šis mērķa aspekts veido proporcionāli lielu daļu no projektiem, kas prioritāri sakārtoti, izmantojot gada darba programmas, un izvērtējumā tiek atzīmēti īpaši panākumi saistībā ar atbalstu informācijas apmaiņai un sadarbībai, kas nepieciešama PVN un akcīzes nodokļu jomas tiesību aktu ietvaros.

Saistībā ar **atbalstu nodokļu iestāžu administratīvajai sadarbībai** ir jāsecina, ka tas lielākoties ir nodrošināts kopīgu darbību veidā, lai arī tikuši iekļauti dažādi temati un darbības veidi. Programmai ir bijusi neatņemama loma sadarbības stiprināšanā starp dalībvalstu un citu iesaistīto valstu nodokļu iestādēm. Tam vispārliciecināšākie pierādījumi ir netiešo nodokļu jomā (konkrēti PVN un akcīzes nodokļu), kur ES kompetence ir visspēcīgākā un programmas darbības līmenis ir atbilstīgi augsts. Tiešā administratīvā sadarbība, kas izpaužas kā daudzpusēja kontrole un dalība administratīvās procedūrās, arī ietilpst šajā mērķī. Daudzpusēja kontrole kā viens no populārākajiem darbības veidiem (no 2014. gada līdz 2017. gadam tajos piedalījās vairāk nekā 3000 ierēdņu) sniedz plašus pierādījumus ne vien par praktiskas administratīvās sadarbības veikšanu, bet arī par tās efektivitāti. Daudzpusējā kontrole kopā ar saskaņošanas grupu, kas palīdz pielāgot darba praksi un vairost uzticību, ir nemainīgi gādājusi par ieņēmumu atgūšanu un atbilstības uzlabošanu.

Tā kā valstu vidū papildus pastāvīgi mainīgajai nodokļu politikai var novērot neatbilstības un zināšanu trūkumu, programmai ir **jāatbalsta spēju veidošana starp valstu iestādēm**. Tas ir ticis veikts, īstenojot dažādus kopīgu darbību veidus un Eiropas Komisijai nodrošinot īpašus tehniskās palīdzības pasākumus. Arī programmā izstrādāto e-mācīšanās moduļu mērķis ir veidot un uzlabot iesaistīto ierēdņu spējas.

4. LIETDERĪBA

Programmas “*Fiscalis 2020*” budžets ir 223 miljoni EUR, un no 2014. gada līdz 2017. gadam ir piešķirti 124 miljoni EUR (56 % no kopējā pieejamā budžeta). “*Fiscalis*” ir tieši pārvaldīta programma, un Komisija ir atbildīga par tās pārvaldību un koordinēšanu. Darbības lielākoties finansē ar dotācijām (īpaši kopīgās darbības) un iepirkumu (īpaši Eiropas informācijas sistēmas un e-mācīšanās moduļu tehnisko izstrādi).

“*Fiscalis*” budžeta lielākā daļa ir paredzēta, lai atbalstītu **Eiropas informācijas sistēmu** izstrādi, darbību un uzturēšanu, kas veido 74,7 % no atvēlētā budžeta. Konkrētus IT sistēmu sniegtus ieguvumus ir grūti izteikt skaitļos, kur nu vēl naudas izteiksmē. Dati neļauj izšķirt vairumu atšķirīgo sistēmu, lai varētu salīdzināt izmaksas ar pierādīto efektivitāti. Taču viens no galvenajiem izvērtēšanā gūtajiem konstatējumiem ir tāds, ka horizontālā arhitektūra un ar netiešajiem nodokļiem saistītās sistēmas, piemēram, PVN informācijas apmaiņas sistēma, akcīzes preču aprites un kontroles sistēma un vienas pieturas miniagentūra, saņem visvairāk

labvēlīgu novērtējumu un bieži ļauj nodokļu iestādēm un ekonomikas dalībniekiem ievērojami ietaupīt.

Pirmajos četros “*Fiscalis 2020*” darbības gados **kopīgās darbības** šīs programmas ietvaros kopā veidoja 15,3 % no atvēlētā budžeta. Tās sniedz valstu ierēdņiem platformu un finansējumu, lai rīkotu sanāksmes, kur risināt jautājumus, kas skar kopīgas intereses, un tādēļ tās būtībā ir vērstas uz sadarbības veicināšanu. Šī sadarbība ietver ideju un praktiskas pieredzes apmaiņu, pārrunājot sarežģītus tematus, jaunās tendences tehnoloģijās, darījumdarbības risinājumus un IT pieejas, tādējādi saskaņojot izpratni par tiesību aktiem un praksi vai rosinot izmaiņas valstu politikā. Par pirmajiem četriem programmas darbības gadiem pieejamie dati rāda, ka programmā katru gadu piedalās liels fizisku personu skaits (no tām lielais vairums ir nodokļu jomā strādājoši ierēdņi), turklāt šis skaits ir salīdzinoši stabils un atbilst vēsturiskajām tendencēm. Tāpat kā iepriekšējā finansēšanas periodā, arī šīs programmas laikā katru gadu piedalījās aptuveni 4000 fizisku personu. Viņu izmaksu struktūras sadalījumā pa dažādiem atbalstīto darbību veidiem atšķiras pavisam nedaudz (no projektu grupām, darba vizītēm, darbsemināriem un semināriem līdz daudzpusējai kontrolei un citiem veidiem). Katra dalībnieka vidējās izmaksas par vienu darbību visiem kopīgo darbību veidiem (izņemot ekspertu grupas) ir aptuveni 875 EUR un atbilst līdzīgām programmām.

Programmas “*Fiscalis 2020*” **apmācību pasākumi** līdz šim brīdim atvēlētajā budžetā kopā veidoja 3,2 %³. To lietderība un cenas un vērtības attiecība pieaug ar katru papildu dalībnieku, jo apmācību moduļu izstrādes izmaksas lielā mērā ir vienreizējs ieguldījums un papildu dalībnieku piesaistes izmaksas ir nelielas vai to nav vispār. Pastāvīgi pieaugošais valsts nodokļu jomā strādājošo ierēdņu skaits, kuri ir piedalījušies apmācību moduļos, un lejupielāde no publiski pieejamiem avotiem liecina, ka tie ir vajadzīgi, un “*Fiscalis 2020*” apmācību materiāli nodrošina trūkstošo informāciju. Šī programmas elementa galvenais produkts ir PVN e-mācīšanās pakotne, kur ietilpst 12 kursi. No 2014. gada līdz 2017. gadam ar “*Fiscalis 2020*” programmas palīdzību kopā ir apmācīti aptuveni 46 700 nodokļu jomā strādājoši ierēdņi. E-mācīšanās moduļi ir arī lejupielādēti no “*EUROPA*” vietnes 34 950 reizu, un tos lielākoties lejupielādēja profesionālas asociācijas vai daudznacionālas personas. Pamatojoties uz aprēķiniem, kas iegūti no personām, kas lejupielādēja moduļus no *EUROPA* vietnes, “*Fiscalis*” sponsorētie apmācību moduļi ir sasnieguši potenciālo grupu ar 420 000 apmācāmajiem.

Kaut arī **vienkāršošana** pati par sevi nav programmas “*Fiscalis 2020*” mērķis, programma nodrošina atbalstu citām iniciatīvām, kuru nolūks ir vienkāršot un modernizēt nodokļus Eiropā. Informācijas apmaiņu starp nodokļu iestādēm atbalstošā IT arhitektūra (t. i., kopējais sakaru tīkls un dažādi e-veidlapu veidi) aktīvi palīdz vienkāršot procedūras un tādējādi saīsina pieprasījumu apstrādei nepieciešamo laiku.

Lietderība ir uzlabojusies, daļēji arī pateicoties **sinerģijai** starp programmām “*Fiscalis 2020*” un “*Muita 2020*”. Kaut arī abu programmu politikas jomas atšķiras, tās vieno līdzīgs mērķis sniegt iespēju iestādēm sadarboties un apmainīties ar informāciju. Šīs līdzības ir sniegušas iespējas sinerģijai gan administratīvu vienošanos, gan kopīga darba ziņā un nodrošinājušas savstarpēju bagātināšanos un kopīgu finansējumu tādiem abās programmās izmantotiem elementiem kā IT sistēmām un līdzīgām pieejām cilvēkresursu spēju veidošanai un apmācībai. Lielākā daļa iespējamo sinerģiju ir saskatītas programmas centrālās pārvaldības līmenī un integrētas IT sistēmās. Tā kā programmu pārvaldība ir cieši saskaņota, iespējamo

³ Atlikušie 6,8 % no atvēlētajiem izdevumiem tika izmantoti pētījumiem, kas atbalstītu analīzi un turpmāko sagatavošanās darbu.

sinerģiju jomas un informācijas apmaiņa ir noteiktas saistībā ar Eiropas informācijas sistēmu izstrādi, un daudzgadu stratēģiskais plāns Eiropas muitas informācijas sistēmām nodrošina bāzes datus, kas nepieciešami attiecīga daudzgadu stratēģiskā plāna izstrādei un īstenošanai nodokļu jomā.

Abu programmu saturā viens ievērojams izņēmums ir akcīzes nodokļu joma, jo valsts nodokļu iestādēm un muitas administrācijām šī kompetence bieži ir kopīga un abas programmas sniedz tiešu atbalstu, lai noteiktu jomas, kas skar kopīgas intereses, un sadarbībai ar akcīzes nodokli saistītas krāpšanas novēršanā.

5. SASKAŅOŠANA

Programma ir **iekšēji saskaņota**, un tās finansēšanas pasākumu loģikai, programmas mērķiem, gada darba programmas prioritātēm un projektiem ir raksturīgs augsts konsekvences līmenis. Programma ir veidota tā, lai tā palīdzētu īstenot mērķus, un tādēļ visām programmas darbībām jābūt saistītām ar Regulā (ES) Nr. 1286/2013 izklāstītajiem mērķiem. Programmas darbības ir noteiktas saskaņā ar vispārīgajiem, konkrētajiem un darba mērķiem un vispiemērotāko īstenošanas metodi.

Saistībā ar **ārējo saskaņotību** jāsecina, ka programma ir cieši saskaņota ar stratēģiju “Eiropa 2020”, par ko liecina attiecīgās darbības un pasākumi. Programma savos pasākumos atbalsta ES nodokļu politikas īstenošanu, īpaši cīņu pret krāpšanu nodokļu jomā, pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un pret nodokļu agresīvu plānošanu. Tas savukārt palīdz ierobežot konkurences izkropļojumus un traucējumus vienotā tirgū, ko izraisītu 28 dalībvalstu nodokļu sistēmu mijiedarbība.

Kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu iesaistīšanās ir vispārīgi vērtējama kā pozitīva un pārliecinoši liecina par aktīvu dalību. Līdz šim brīdim sešas valstis, kas nav ES dalībvalstis un ir iesaistījušās programmā, ir piedalījušās programmas kopīgajās darbībās un pat izmantojušas atsevišķas IT sistēmas, kad bija saņēmušas tam atļauju. Taču ir vēl citas jomas un iespējas, lai iesaistītu tās vēl vairāk.

Viena no jomām, kur trūkst spēcīgas ārējās saskaņotības, ir papildināmība ar citām ES iniciatīvām, ne vien ar programmu “Muita 2020”. Lai arī programmas mērķu un pasākumu raksturs liecina par iespējamām sinerģijām ar vairākām citām programmām un projektiem, ir noteikti tikai divi praktiskas saskaņošanas piemēri: viens ir Strukturālo reformu atbalsta programma, bet otrs — Eiropas Parlamenta finansētais *TAXEDU* izmēģinājuma projekts. Tādējādi ir jāsecina, ka pastāv iespējas, kas pašlaik netiek pietiekami izmantotas. Tādēļ ir nepieciešams veikt papildu saskaņošanas darbu starp dažādiem Komisijas dienestiem un arī citām iestādēm, lai pilnībā īstenotu esošo programmu potenciālu.

6. ES PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA

Programma “*Fiscalis* 2020” un dažādu veidu finansētie pasākumi nodrošina valstu nodokļu iestāžu un ekonomikas dalībnieku darbam pievienoto vērtību, radot nepārprotamus **lietderības uzlabojumus un apjomradītus ietaupījumus**.

Programmas “*Fiscalis*” atbalstītās **Eiropas informācijas sistēmas** ir palīdzējušas valstu iestādēm gūt ievērojamus, kaut arī grūti aprēķināmus izmaksu ietaupījumus, jo IT izdevumi un cilvēkresursu apjoms bija mazāki, nekā tie būtu scenārijā bez ES darbības. Centrāli izstrādātu sistēmu radīšana un ieviešana ir lētāka nekā tas būtu 28 atsevišķām valstu sistēmām un arī novērš izmaksas saistībā ar sadarbību starp valstīm. Ja sistēmas ir sadalītas

starp ES un valstu elementiem, programma IT sistēmām nodrošina savstarpēju savienojamību un efektīvu līdzaspastāvēšanu. Ļaujot dalībvalstīm sadarboties savstarpēju interešu jomās, sadarbība IT jomā arī sniedz iespēju gūt apjomradītus ietaupījumus. Sadarbības IT jomā galvenais mērķis ir ieviest kopējās IT sistēmas (programmatūras, IT risinājumu un elementu izstrāde un testēšana), formāli apkopojot resursus un nodrošinot Komisijas un dalībvalstu īpašumtiesību līdzsvarotību.

Kopīgās darbības, īpaši darbsemināri, darba vizītes un projektu grupas, veicina informācijas un pieredzes apmaiņu, sniedz iespējas veidot tīklus un uzlabot izpratni par kopīgām problēmām un risinājumiem vairāk, nekā tas būtu bijis iespējams bez šīs programmas. Ir vērts pieminēt arī ekspertu grupu lomu, jo tā ir jauna programmas daļa un tās struktūra uzlabo sadarbību starp dalībvalstīm sarežģītos projektos ar augstu dalībnieku iesaisti. Vairums dalībvalstu uzskata ekspertu grupas par interesantu un noderīgu veidu, kā saskaņot un koordinēt to darbu, īpaši izstrādājot IT risinājumus. Tika uzskatīts, ka konsultācijas un tīklu veidošana ar kolēģiem no citām valstīm, izmantojot kopīgās darbības, papildina iniciatīvas valstu līmenī, palīdzot veidot attiecības un uzticību un atbalstot pieredzes un zināšanu apmaiņu. Kopīgi apmācību pasākumi ir palīdzējuši iestādēm atsevišķās valstīs arī taupīt laiku un naudu, izmantojot apmācību kopīgu izstrādi un nodrošināšanu, kas citādi nebūtu iespējams.

Programmas ietvaros ir konstatēta arī skaidra mijiedarbība starp valstu un ES darbībām. Aptaujātie valstu programmu koordinatori vienprātīgi atzina, ka “*Fiscalis*” sniedz iespēju īstenot iepriekš minēto darbību un pat pārsniegt to, ko iesaistītās valstis varētu panākt pašu spēkiem. Tas svārstās no tādiem pasākumiem kā administratīvā sadarbība, kur programmas darbība uzlabo valsts procesus, līdz iespējām mācīties un nodrošināt koordinēšanu ES tiesību aktu īstenošanā (kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm — saskaņošana ar ES *acquis*).

Programmas rezultātu un iznākumu **ilgtspēja** ir vispārēji augsta. Tas nozīmē vairāk nemateriālu ieguvumu (piemēram, uzlabota tīklu un attiecību veidošana) un materiālu iznākumu (piemēram, rīki, metodes u. c.), īpaši saistībā ar uzlabotām cilvēkresursu spējām valstu iestādēs. Taču aptaujātās ieinteresētās personas nebija vienisprātis par **programmas turpināšanas nozīmi nākotnē**. Pats galvenais ir nodrošināt programmā atbalstīto Eiropas informācijas sistēmu ilgtspēju un izvairīties no iespējamās negatīvas ietekmes, ko uz šīm IT sistēmām atstātu finansējuma samazināšana vai pārtraukšana. Kopumā izvērtēšanā konstatēts, ka ir jāsaglabā atbalsts izveidotajām IT sistēmām, lai nodrošinātu izveidoto informācijas apmaiņas arhitektūru un daudzās platformas ar centrālajiem Komisijas pārvaldītajiem elementiem.

7. SECINĀJUMI

Izvērtēšanā gūtie konstatējumi apstiprina “*Fiscalis*” īpašo mērķu **būtiskumu**, nosakot skaidras vajadzības pēc drošas un straujas informācijas apmaiņas, sadarbības starp nodokļu iestādēm un administratīvo spēju uzlabošanas. Šīs vajadzības izriet no ES tiesību aktu un iniciatīvu augošās darbības jomas, problēmu pārrobežu rakstura un pastāvīgās nepieciešamības nodrošināt konvergenci starp valstīm. Aptaujātās ieinteresētās personas ir vispārēji vienisprātis, ka programma ir nepieciešama, lai veicinātu šo apmaiņu un sadarbību, un ka ambiciozo ES politiku nevar īstenot bez šāda atbalsta. Tādēļ programmas loma pieeju, administratīvo procedūru un noteikumu konverģences veicināšanā ir ļoti būtiska.

Programma ar tās trim pasākumu veidiem (Eiropas informācijas sistēmas, kopīgās darbības un apmācība) ir **efektīvi** stiprinājusi ES dalībvalstu un citu iesaistīto valstu nodokļu iestāžu sadarbību. Programma ir nodrošinājusi kopējam darbam nepieciešamo satvaru un tehnoloģiskos līdzekļus un sniegusi informāciju par ES tiesību aktu īstenošanu un kā cīnīties pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, pret krāpšanu nodokļu jomā un pret nodokļu agresīvu plānošanu Eiropā, kur mobilitātes līmenis turpina pieaugt. Tam vispārliciecināmie pierādījumi ir netiešo nodokļu jomā (konkrēti PVN un akcīzes nodokļu), kur ES kompetence ir visspēcīgākā un programmas darbības līmenis ir atbilstīgi augsts.

Programmas kopējā struktūra un procesi lēmumu pieņemšanai un prioritāšu noteikšanai ir laika gaitā pārbaudīti, un ieinteresētās personas gan Komisijā, gan iesaistīto valstu iestādēs uzskata tos par vispārēji atbilstīgiem. Kaut arī ieguvumus nav iespējams izteikt naudas izteiksmē, konstatējumu par efektivitāti salīdzinājums kopā ar datiem par izdevumiem un pozitīvajiem konstatējumiem par darba **lietderību** pārliecinoši norāda, ka programma ir vispārēji rentabla. Eiropas informācijas sistēmas, kopīgās darbības un apmācību pasākumi nepārprotami rada vērtību ES un valstu nodokļu iestādēm, palīdzot tām apkopot resursus (un tādējādi gūt apjomradītus ietaupījumus), vairo ieņēmumu iekasēšanu un atbilstību un darbojas efektīvāk. Arī ekonomikas dalībnieki ir netieši ieguvuši no labākas nodokļu politikas pārvaldības un konkrētu IT sistēmu un e-mācīšanās moduļu tiešas izmantošanas.

Programmas “*Fiscalis*” dažādie līmeņi un elementi ir iekšēji cieši **saskaņoti**. Tas ir noticis vairāku faktoru ietekmē, tostarp uz mērķa īstenošanu virzīta izstrāde, kas nodrošina finansēšanas pasākumu loģikas dažādo līmeņu saskaņošanu — no vispārīgajiem, konkrētajiem un darba mērķiem līdz prioritātēm un pasākumiem. Saistībā ar programmas ārējo saskaņotību jāsecina, ka programma ir cieši saskaņota ar stratēģiju “Eiropa 2020”, par ko liecina attiecīgās darbības un programmā atbalstītie pasākumi. Kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu iesaistīšanās ir vispārīgi vērtējama kā pozitīva un pārliecinoši liecina par aktīvu dalību un iespējām tām iesaistīties vēl vairāk.

Programma ir efektīvi sniegusi risinājumus problēmām ar skaidru ES dimensiju. Programma jo īpaši pievieno vērtību, nodrošinot forumu diskusijām, pieredzes apmaiņu un tīkla veidošanas iespējas dalībvalstīm, kas bez Komisijas atbalsta nebūtu iespējams. “*Fiscalis*” ar tās dažādajām IT sistēmām un pasākumiem ir arī palīdzējusi izveidot informācijas apmaiņas satvaru. Rezultātā ir radīti materiāli un nemateriāli ieguvumi apjoma un koordinēšanas ziņā. Skaidrais ES elements un fakts, ka bez atbalstošas programmas būtu grūti vai neiespējami sasniegt šādus rezultātus, īpaši Eiropas informācijas sistēmām nepieciešamās uzturēšanas ziņā, arī liek secināt, ka atbalsta turpināšana, piešķirot programmas finansējumu, ir būtiska un sniedz priekšrocības no **ES pievienotās vērtības** viedokļa.